

3. Номенклатура територіальних одиниць для статистики (NUTS) / *Словник з регіональної політики* : Сайт «ЄвроРегіо Україна» [Інс-т регіон. та євроінтеграц. досл.]. URL : <http://www.eru.org.ua/index.php?page=1227>.

4. Приполова Л. Європейський досвід запровадження номенклатури територіальних одиниць для статистики (NUTS) та перспективи для України / *Віче*. 2013. № 12. URL : <http://www.viche.info/journal/3722/>.

«МІСЬКА ПОЛІТИКА» ДЕРЖАВИ ЯК ГАРАНТ ЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ ЇЇ ТЕРИТОРІЙ

Жуков Б.С.

Науковий керівник – Козирєва Н.В., канд. філос. наук, доцент

Всесвітня історія або історія людської цивілізації – це історія розвитку міста й людини у місті [4]. «Народи, держави, політика і релігія, усі мистецтва базуються на єдиному пра-феномені людського існування, на місті <...> Місто – це дух. Велике місто – це «вільний дух», – стверджує Освальд Шпенглер. – <...> Міський дух реформує велику релігію раннього часу і встановлює <...> нову буржуазну релігію – вільну науку. Місто бере на себе керівництво економічною історією ... » [там само, с. 551, 557].

Лише в останнє десятиліття нової української історії науковці й управлінці-практики, на наш погляд, усвідомили особливу роль міста та місцевого самоврядування в процесі будівництва цивілізованої демократичної держави, визнали важливе значення великих міст для забезпечення стабільного соціально-економічного розвитку суспільства й прогнозованого пропорційного розвитку всіх територій держави. Великі українські міста насправді становлять опорні точки територіального розвитку країни, адже саме у великих містах [2]:

– виготовляється основна частка національного продукту, вони є центрами конкурентоздатної промисловості, високих промислових і гуманітарних технологій, утворювачами регіональних і національних бюджетів;

– приймаються стратегічно важливі для країни рішення, відбуваються знакові політичні події;

– концентруються базові інформаційні й управлінські ресурси, людський і культурний потенціал, зважаючи на який може проєктуватися майбутній розвиток країни;

– формується й розвивається сучасна міська культура, без якої перехід до інноваційно-інформаційної фази цивілізаційного розвитку неможливий;

– сконцентровано ділову й інтелектуальну активність, найбільш розвинена транспортна, телекомунікаційна, фінансова інфраструктури.

Урешті-решт стає зрозумілим, що політика управління країною за своєю сутністю є реальною й ефективною політикою управління великими містами. Україна на сучасному етапі свого становлення як незалежної, демократичної, правової й соціальної держави потребує наявності не просто певної кількості великих міст з розвиненими господарсько-економічною й інфраструктурно-комунікаційною сферами, прийнятним рівнем життя городян і високим рівнем міської культури. Необхідно спланувати й використати наявний потенціал соціально-економічного розвитку великих українських міст як просторово-територіальних точок інтенсивної життєдіяльності сучасної людини, сконцентрувати зусилля різних рівнів влади на побудові в єдиному управлінському просторі держави тієї «каркасної» мережі великих міст, спираючись на яку можна забезпечити гідний розвиток країни. Проте, слід зазначити, що в Україні процес усвідомлення необхідності формування подібної мережі сучасних міст, які можна вважати базовою характеристикою розвиненості суспільно-державних інститутів, лише розпочинається. Отже, цілком реальною залишається загроза впровадження застарілої моделі розвитку з одним фінансово-політичним центром та одним містоутворювальним полюсом. Зрозуміло, що наслідки реалізації такої моделі були б катастрофічними [2].

Великі міста все частіше залучаються до процесів забезпечення діяльності транснаціональних корпорацій, що передбачає застосування гнучких, високоадаптаційних мережних форм управління та співорганізації, проектних форм і підходів. Сучасний мегаполіс поступово стає місцем не тільки нових перспектив і можливостей для суспільного поступу загалом, а й нових обмежень і регуляторів.

Мегаполісом вважається велике місто, де мешкає понад 1.0 мільйон громадян, з розгалуженою двох і трьохланковою – державно-муніципальною структурою управління життєдіяльністю міста.

Зазвичай, виокремлюються такі характерні ознаки міста-мегаполіса:

- надвелика кількість і концентрація населення;
- значна площа території міста;
- наявність тенденцій до зростання, саморозвитку міста;
- розвинена інфраструктура міського господарства;
- наявність правових засад, що забезпечують формування для міста власних нормативних актів;
- розвинені соціально-економічні стосунки: регіональний центр бізнесу, великий транспортний вузол тощо;
- активне соціально-культурне середовище [1–2].

Отже, не випадково в останні десятиліття розвинуті країни світу прийшли до усвідомлення особливої ролі великих міст у процесі розвитку держави. Беззаперечним доказом цього стало визнання Європейським співтовариством міської політики як гаранта збалансованого територіального розвитку країни.

Список використаних джерел

1. Бабаєв В. М., Волик С. В. Міжнародні спортивні змагання : механізми державного впливу на регіональний розвиток : [моногр.] / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : НУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. 213 с.
2. Бабаєв В. М. Управління великим містом: теоретичні і прикладні аспекти : [моногр.]. Харків : ХНАМГ, 2010. 306 с.
3. Korzhenko V., Kovalenko N., Kozyrieva N. Philosophy of mechanisms for state impact in market environment : experience of Ukraine. *Актуальні проблеми державного управління* : зб. наук. праць. Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр». 2020. № 2 (58). Р. 16–24. URL : <http://apdu.journal.kharkiv.ua/index.php/apdu/article/view/419/583>
4. Шпенглер О. Закат Западного мира ; Очерки морфологии мировой истории. Полное издание в одном томе / Пер. с нем. М.: «Изд-во АЛЬФА-КНИГА», 2010. 1085 с.

СПЕЦИФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МУНІЦИПАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ

Коваленко А.В.

Науковий керівник – Корженко В.В., д-р філос. наук, професор

Надзвичайно важливою для забезпечення сталого розвитку сучасних міст є розбудова адекватної системи муніципального управління.

Місцеве самоврядування має *давню історію*. У XII столітті з'являється, як відомо, міське право – Магдебурзьке право (у 1188 р. німецьке місто Магдебург отримало привілеї на створення власних органів урядування, суду, купецьких об'єднань, цехів тощо). Цим правом закріплювались права міських станів – купців, міщан, ремісників; регулювались питання торгівлі, опіки, спадкування тощо.

Протягом XIII–XVIII ст. Магдебурзьке право набуло чинності в Європі та Україні: м. Володимир-Волинський (1324 р.), м. Львів (1356 р.), м. Кам'янець (1374 р.), м. Київ (1494–97 рр.), м. Станіслав (1663 р.) та багато інших [1–2].

Сьогодні системи місцевого самоврядування окремих країн помітно різняться, що пов'язано з історичними, політичними, правовими, економічними та соціокультурними відмінностями, а саме:

- різна *кількість рівнів* місцевого управління (2–3 рівні);
- значні розбіжності щодо *середньої кількості* мешканців на один орган місцевого самоврядування базового рівня;